

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS
EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE**

VARGA UTCAI TAGINTÉZMÉNYÉNEK

SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Az intézmény általános információi	3
2.	Feladat ellátása a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Varga utcai Tagintézményében	3
2.1.	Bölcsődei ellátás	
2.2.	Napközbeni gyermekfelügyelet	3
2.3.	Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	3
3.	Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	4
3.1.	A tagintézmény bemutatása	4
3.2.	Gyermekösszetétel	4
3.3.	Tárgyi feltételek	5
3.4.	Személyi feltételek	6
4.	A bölcsődei nevelés- gondozás célja, alapelvei	6
5.	Feladatellátás részletes szakmai tartalma	7
5.1.	Gyermekekép	7
5.2.	Bölcsődei nevelés feladata	8
5.2.1.	A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	8
5.2.2.	Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	9
	Sószoba	10
5.2.3.	Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	10
	Segítő kutya	11
5.2.4.	A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	11
6.	Kiemelt szakmai célkitűzések	12
6.1.	Hagyományápolás, jeles napok	12
6.2.	Hagyományörző tevékenységeink	13
6.3.	A bölcsődei nevelés főbb helyzetei	16
7.	Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	20
7.1.	Szakemberkép	20
7.2.	Képzés, továbbképzés, önképzés	21
7.3.	Terepintézményi feladatok	21
8.	A bölcsőde kapcsolatrendszere	22
8.1.	Kapcsolattartás a családokkal	22
8.2.	Együttműködés az Egyesített Bölcsődei Intézménye tagintézményeivel	23
8.3.	Kapcsolat a Levendula Óvodával	23
8.4.	Kapcsolat a Svetits Óvoda és Általános iskolával	23
8.5.	A gyermekvédelmi jelzőrendszerben betöltött szerepünk	23
9.	A tájékoztatás helyi módja	23

1. Az intézmény általános információi:

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga utca 23.
Működési területe:	Debrecen közigazgatási területe
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye
	Varga Utcai Tagintézmény
A tagintézmény címe:	4024 Debrecen Varga utca 23.
A tagintézmény elérhetősége:	06-52-326-699, 06-30-924-1074 bolcsi03@net-portal.hu
Férőhely/ csoport:	100/8

2. Feladatellátás DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Varga Utcai Tagintézményében

2.1. Bölcsődei alapellátás

Tudjuk azt, hogy a korai éveknél döntő befolyásuk van a későbbi életútra, viselkedésre, a társas kapcsolatok alakulására. Ennek érdekében a jó minőségű napközbeni ellátás biztosítása számunkra fontos célkitűzésként jelenik meg. A helyi, debreceni családok igényeinek megfelelően olyan családbarát bölcsődét kívánunk működtetni, ahol a 0-3 éves korosztály fejlődésének törvényszerűségeire épülő, a gyermekek adottságait, természetes igényeit, társadalmi hovatartozását figyelembe vevő magas színvonalú és szakszerű nevelés-gondozás történik. Bölcsődénk a gyermekjóléti alapellátás keretében ellátja a dolgozó szülők gyermekeinek napközbeni felügyeletét, napi 12 órás nyitva tartással működve, ezzel segítve a kisgyermek egyenlő esélyekhez jutását és a minél zökkenőmentesebb társadalmi beilleszkedését.

2.2. Napközbeni gyermekfelügyelet

A DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye napközbeni gyermekfelügyeletet biztosít, melynek keretében segítséget nyújt a többes ikrek gondozásához, neveléséhez a Gyvt. 44/C. § (1) bekezdés b) pontjában és (2) bekezdésében, valamint a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 51/P. §-ában foglaltak figyelembevételével. A többes ikrek gondozása a szülő, törvényes képviselő otthonában történik, legfeljebb a gyermekek három éves koráig. A szolgáltatást végző személy csak a gyermekek gondozására, felügyeletére vehető igénybe, legfeljebb napi 8 óra időtartamban.

Tagintézményünk feladatellátásának része lett a napközbeni gyermekfelügyelet biztosítása, azáltal, hogy az ikergyermekek családjánál szolgálatot teljesítő kisgyermeknevelők kollektívánk tagjai.

2.3. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Időszakos gyermekfelügyelet:

Bölcsődénkben az alapellátás prioritása mellett, a családi nevelést támogató gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtunk. Azok a szülők vehetik igénybe ezt a szolgáltatást,

akik részmunkaidőben dolgoznak, munkát keresnek vagy tanulnak, esetleg nem jogosultak a bölcsődei ellátásra, de alkalomszerűen vannak elfoglaltságaik.

E térítés ellenében nyújtott szolgáltatást egy-egy órára, napra, de akár több napra, vagy hétre, is igénybe lehet venni, előzetes bejelentkezés után, a bölcsőde nyitva tartási idején belül. Igény szerint étkezési lehetőséget is biztosítunk szintén térítési díj ellenében. A szolgáltatást a gyermek orvosi igazolás nélkül veheti igénybe. A szülő nyilatkozatot ír alá, hogy gyermeke egészséges, s bemutatja a kötelező védőoltások megkapásáról szóló igazolást, illetve a Gyermek egészségügyi kiskönyvet. Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is fokozatosan, lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. A tagintézmény bemutatása

Bölcsődénk Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye egyik tagintézményeként működik.

A bölcsőde 1980-ban nyerte el mai formáját, amikor a Módszertani Bölcsőde és a Bölcsődei Igazgatóság átköltözésével, a korábbi Holló János Utcai Bölcsőde épületét kibővítették. Az eredetileg is bölcsődének tervezett épület így a korábbi 40 férőhelyről 80 férőhelyesre bővült. Az új épületrész emeletén helyet kapott az Egyesített Bölcsődei Intézmény Igazgatósága és egy 50 fős előadóterem. A bölcsőde ingatlana városunk valamennyi tömegközlekedési eszközével jól megközelíthető - akár a Petőfi tér, akár a Varga utca irányából -, kiváló infrastruktúrával rendelkezik, mégis csendes, forgalomtól mentes belvárosi övezetbe tartozik.

A 2009. decemberében módosított jogszabályi rendelkezések értelmében, egy bölcsődei csoport létszámát 12 főre, a 2 évet betöltötteknél 14 főre emelték. Ekkor tagintézményünkben férőhelyszám módosítás történt, s így 2010. szeptemberétől bölcsődénk a korábbi 80-ról 100 férőhelyesre növekedett és azóta is változatlanul teljes kihasználtsággal működik.

Az épület négy gondozási egységében, nyolc gyermekcsoport (Süni, Alma, Napocska, Csigabiga, Maci, Szákszorszép, Pillangó, Katica) található, melyekhez fürdőszoba, gyermeköltöző és gyermekkocsi tároló kapcsolódik. Egy bölcsődei csoport létszáma, életkoruknak megfelelően 12-14 fő között mozog, egyetlen csoportszoba kivételével, ahol a kisebb alapterületből adódóan a maximális gyermekszám 8 fő. SNI gyermek nevelése-gondozása esetén a létszámot természetesen a jogszabályban meghatározott módon alakítjuk ki.

A szinte teljesen hasonló alaprajzú, de egymástól függetlenített, külön udvarrészszel funkcionáló gondozási egységek osztottságukkal családi hangulatot kölcsönöznek intézményünknek. A gyermekek az adott gondozási egységbe felvett gyermekeket és az ott dolgozó négy kisgyermeknevelőt fogják idővel megismerni. A közvetlen, családi légkörben a szülők között mélyebb ismeretség kialakulására nyílik ezáltal lehetőség.

Bölcsődénk kedvelt és keresett a debreceni kisgyermekes családok körében. Köszönhető ez kedvező elhelyezkedésének, a Levendula Óvodával való közös épületegységnek, az együttműködésnek, és természetesen nevelő-gondozó munkánk színvonalának.

3.2. Gyermekösszetétel

A családi, szeretetteljes hangulatú bölcsődénkbe elsősorban a belváros régi és új építésű társasházaiban és a közeli Wesselényi lakótelepen élő családok gyermekei érkeznek. De jelentős a város egyéb területeiről is a felvétel iránti igény a közeli munkahelyekre való tekintettel.

A bölcsődéseink legnépesebb korcsoportja a 20-36 hónapos gyermekek. A 36 hónapon felüliek aránya a nevelési év végére növekedve ugyan, de alatta marad az előző korcsoportnak, a 18 hónapon aluliak száma pedig általában a legkevesebb, míg az 5-12 hónapos gyermekek az elmúlt nevelési években és napjainkban is 1-2 fő volt.

A csoportok összeállításánál figyelembe vesszük az életkori jellemzőket, a fiú-lány arányt, a csoportszobák adottságait és természetesen a szülők igényeit. Mivel a törvényi szabályozások értelmében fogadhatunk Sajátos Nevelési Igényű gyermekeket az ő nevelésük-gondozásuk szakmai feltételeire is fokozottan figyelünk a csoportok kialakításánál.

Gyermekeink többsége jó szociokulturális háttérrel rendelkezik, a szülők többsége magas iskolai végzettségű, biztos anyagi háttérrel rendelkezők. Néhány esetben találkozunk gyermekvédelmi szempontból veszélyeztetett kisgyermekkel. Hátrányos helyzetű és periférián élő családokkal jellemzően nem találkozunk. A társadalmunkat érintő, a kisgyermeknevelés szempontjából felmerülő negatív tendenciák azonban nálunk is jelen vannak. Tapasztalataink szerint az elmúlt években bölcsődéseink 10-15%-a elvált szülők gyermekeként érkezett 2-3 évesen az intézményünkbe. A hagyományos családmódel felbomlásának gyakoriságát jelzi, hogy sok a második, esetleg harmadik házasságból született gyermekek száma is, akik vagy együtt is élnek, vagy csak időközönként találkoznak az apai vagy anyai féltestvéreikkel. Bölcsődénkben azt tapasztaljuk, hogy a családok széthullásának következményei inkább érzelmi, s nem anyagi síkon jelentenek igazán veszélyt.

Évről évre növekvő tendenciát mutat a magatartásbeli vagy az esetleges fejlődésbeli lemaradások száma, amit elsősorban a modern világunk rohanó életmódjának vagy a jó megélhetésért folytatott küzdelemnek tudhatunk be. Természetesen többféle okot is felsorolhatunk: nagy a szülők túlterheltsége, gyermeknevelési kételyeik és bizonytalanságaik, de okként felsorolható az egészséget veszélyeztető rendszertelen, mozgásszegény életmód, a helytelen táplálkozási szokások, vagy a tömegkommunikációs eszközök túlzott jelenléte már a legkisebbek életében is.

Bölcsődéseink napjaik jelentős részét intézményünkben töltik, ezért olyan szakmai munka kidolgozását látjuk célszerűnek, mely képes orvosolni a kisgyermekes családok fentebb említett problémáit, és képes más alternatívákat állítani példaként a szülők elé. Szeretnénk ezt úgy megvalósítani, hogy a hagyományos társadalmi és családi értékrendre helyezzük a hangsúlyt. Ezért is törekszünk egy meleg, szeretetteljes környezet kialakítására, amelyhez egy elfogadó, meleg, engedelkeny nevelési módszer társul kisgyermeknevelőink részéről. Igyekszünk ezáltal levenni némi terhet a kisgyermeket nevelő családok válláról, valamint hozzájárulni a családok életminőségének a javításához.

3.3. Tárgyi feltételek

Az ingatlan alkalmas az alapító okiratban rögzített feladatainak ellátására, a működés feltételei adottak.

Az elmúlt években folyamatos a fenntartó által finanszírozott felújítási munkálatok zajlottak az egyes épületrészekben és udvarokon. Az alapítvány adta lehetőségek miatt is fokozatosan cserélődnek és gazdagodnak a berendezési tárgyak, a szobai és az udvari játékkészlet. A Debrecen Bölcsődés Gyermekeiért Alapítvány célja, a gyermekek környezetének szebbé tétele, a játékeszközök folyamatos bővítése.

Intézményünk eszközei megfelelnek a modern kisgyermeknevelés elvárásainak, a szobák berendezése figyelembe veszi az életkori és egyéni sajátosságokat. A külső kép kialakításánál arra törekszünk, hogy környezetünk esztétikája, rendezettsége segítse elő a gyermek érzelmi gazdagodását; a meleg színek, a kellemes hangulatú, világos csoportszobák hívogassák a gyermeket és biztonságot nyújtsanak számára. A tárgyak tartóssága, esztétikuma és minősége,

szolgáljon megelégedésére az azokat használó gyermekek és szüleik, és az ott dolgozó szakemberek számára egyaránt.

Csoportszobáinkhoz közvetlenül kapcsolódó, árnyékolóval ellátott teraszainkon minden évszakban lehetőség nyílik a szabad levegőn való tartózkodásra. Tudatosan törekszünk a beépített udvari játékok EU szabványnak való megfelelésére, melyeket mobil udvari eszközök bővítésével teszünk színesebbé, így minden gyermek megtalálja a számára kedves mozgáslehetőséget.

Só szobát alakítottunk ki, mely a gyermekek egészségének megőrzését szolgálja. A gyerekek rendszeresen, a napirendbe építve használják, délutánonként pedig szüleikkel vehetik azt igénybe.

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézményének valamennyi tagintézménye így a mi tagintézményünk is saját főzőkonyhával rendelkezik. Az ételmezés központi irányítással, ételmezésvezető és dietetikus által összeállított központi étlap alapján történik. Lehetőség nyílik a diétás gyermekek étkeztetésére is, melyhez az adott diétának megfelelően elkészített ételt a Honvéd Utcai Tagintézmény biztosítja minden nap.

3.4. Személyi feltételek

Kollektívánk az elmúlt években teljesen átalakult, éppen ezért az elkövetkezendő években arra kell törekednünk, hogy egy állandó, szakmailag jól felkészült, összekovácsolódott kollektíva állhasson az intézmény rendelkezésére. Az átalakulás okai, a fluktuáció forrásai elsősorban a nyugdíjba vonulások és a szakmai előre lépések voltak.

A kisgyermeknevelői kollektívánk fiatalnak mondható az életkor tekintetében, így jellemző a fiatalos munkamorál, a fegyelmezettség és a jól megalapozott szaktudás. Valamennyien (18 fő) szakképzetteként dolgoznak. Ebből egy fő kivételével felsőfokú szakképzés keretében szerezték meg képesítésüket. Jelenleg 11 fő főiskolai végzettséggel rendelkezik, 2 fő pedig diplomás képzésre jár.

A technikai dolgozóink összlétszáma 12 fő (1 fő mosodai, 5 fő konyhai alkalmazott, 5 fő bölcsődei dajka, 1 fő varrónő). Felelősségteljes munkájukkal hatékonyan hozzájárulnak a színvonalas gyermekellátáshoz.

Kollektívánk munkáját több szakember is segíti. A szaktanácsadó szakmai segítséget, míg a bölcsőde pszichológusa a gyermekek fejlődésének megfigyelésével és ehhez kapcsolódó tanácsaival segíti munkánkat. A bölcsődénk étlapját az Egyesített Bölcsődei Intézmény szakképzett ételmezésvezetője és dietetikusa állítja össze. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy az épületünkben van az irodája az Egyesített Bölcsődei Intézmény vezetőinek, pszichológusának és a szaktanácsadójának. A napi kapcsolat állandó szakmai segítséget jelent számunkra.

Nagy hangsúlyt fektetünk intézményünkben a jó munkahelyi légkör kialakítására. Törekszünk úgy megszervezni a csoportbeosztást, a nevelőpárokat, hogy figyelembe vesszük nevelési stílusukat, életkorukat, kölcsönös szimpátiájukat. Tisztában vagyunk azzal, hogy dolgozóink munkája hatással van intézményünk összképére, különös tekintettel kisgyermeknevelőink modell értékére. Éppen ezért törekszünk a dolgozóink lelki egészségének megőrzésére is nagy figyelmet fordítani. Rendszeresen szervezünk közös kirándulásokat, kulturális programokat és szakmai előadások látogatását is programjainkba iktatjuk.

4. A bölcsődei nevelés- gondozás célja, alapelvei

Bölcsődénkben elsődleges feladatunknak tekintjük, hogy a hozzánk járó kisgyermeknek elsajátítsák a szeretetteljes és elfogadó nevelési módszereink segítségével azokat a

készségeket, képességeket, amelyek segítik őket a világ megismerésében és alkalmazkodhassanak az életükben folyamatosan bekövetkező változásokhoz. Feladatunk a holisztikus nevelés jegyében a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális fejlődésének támogatása, valamint a kisgyermekes családok igényeinek megismerése, a családi és bölcsődei nevelés összhangjának a megteremtése a szülői kompetenciák figyelembevételével. A családokra egységes rendszerként tekintünk, igyekszünk megismerni őket a családlátogatásaink alkalmával. Törekszünk már ekkor egy közvetlen, együttműködő, kölcsönös bizalomra épülő kapcsolatot megalapozni, hogy minél jobban megismerhessük a család szokásait, feltárhassuk értékrendjét, ezáltal is képet kapva a családok erősségeiről, melyre a későbbiekben építhetünk. Tiszteletben tartva, hogy a szülőknek egyedülálló feladata és felelősége a gyermekük nevelése. Ezért fontos a kisgyermeknevelőink személyisége, akik megfelelő szakmai kompetenciával és identitással rendelkeznek. Igyekszünk lehetővé tenni, hogy a szülők megismerjék a bölcsődében folyó munkát és bekapcsolódjanak a bölcsődei életbe. Ilyen első lehetőség a gyermek bölcsődei adaptációja. A szülővel történő fokozatos beszoktatás alkalmával a szülők, elsősorban az édesanya a csoportban töltött idő alkalmával bekapcsolódik a bölcsőde életébe. Megismerheti az ott folyó munka színvonalát, miközben fokozatosan átadja gyermeke nevelését-gondozását a gyermek saját kisgyermeknevelőjének. Aki a gyermek életkori és egyéni sajátosságait, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti fejlődését, figyelmet fordítva a gyermek egyéni szükségleteire. Nagy odafigyeléssel fókuszálva a gyermek egyéni fejlődési ütemére. Feladatunknak tekintjük az esetleges fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerését és jelzését. Ezt minden esetben a szülővel való együttműködés szem előtt tartásával megtéve. Hosszú és rövidtávon a szakmai programunk által megfogalmazott alapelvek szerint dolgozunk. A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjában megjelenő valamennyi alapelvet alkalmazva, szakmai programunkban kiemelten kezeljük a biztonság és stabilitás elvét. Törekszünk a gyermekek személyi és tárgyi környezetének állandóságára a felmenő rendszer alkalmazásával, a saját kisgyermeknevelő rendszer kialakításával a jól szervezett a gyermekek igényeit figyelembe vevő napirend kialakításával. Kiemelten figyelünk továbbá a kisgyermeknevelő-gyermek közötti erős szeretetteljes kötődés kialakítására. Tudjuk, hogy a biztonságosan kötődő gyermek felfedezési vágya határtalan, próbálkozásai sikeresek és ez segíti önállósodási törekvéseit is. Törekszünk visszanyúlni a magyar bölcsődei nevelés értékeihez és a megismerési folyamatokat oly módon támogatni, hogy a gyermeki játék tartalmát a hagyományápolás eszközeivel gazdagítsuk.

5. Feladat ellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekkép

*"A gyermek a legtökéletesebb teremtmény, mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét.
A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló, ahová magának a gyermeknek
kell belevésni a képzeteket."*

/Maria Montessori/

Nagydolog a gyermekkor. Minden gyermek egy egyéniség, egyszeri és megismételhetetlen. Éppen ezért minden gyermeket olyannak fogadunk el amilyen Ő saját maga, hogy azzá lehessen, amit magával hozott, egyszeri énstruktúrája szerint. Szeretnénk, ha a bölcsődében töltött napjairól az általa magával hozott „fehér lapon” sok örömteli bölcsődei pillanat hagyna nyomot; hogy a lágy viaszhoz hasonlító gyermeki lélekben a társas élmények és az itt szerzett ismeretek mélyen bevésődjenek; ami által a gyermek kiegyensúlyozott, a világra nyitott

személyiséggé formálódjék; hogy ilyen gyermekek vegyenek körbe bennünket, ölelve tartjuk testi és lelki értelemben, megadva számára ezáltal az érzelmi biztonságát. Szeretettel, tisztelettel és elfogadással vesszük körbe minden nap. Tudjuk, hogy ami az első három évben történik, az kihat a gyermek egész életére, hozzájárulhat egészsége és betegségei alakulásához, rokon és ellenszenveinek fellángolásához, valamint értelmi és érzelmi képességének fejlődéséhez. Arra törekszünk, e szerint tesszük nap, mint nap a dolgunkat, hogy a gondjainkra bízott kisgyermekek a harmadik életévük elérésekor pozitív érzelmekkel teli, kiegyensúlyozott személyiségként léphessenek tovább az óvodai életbe.

5.2. Bölcsődei nevelés feladata

A társadalmunkban a családok szükségleteinek kielégítésére különböző ellátásokat, szolgáltatásokat hoznak létre. Ilyen a bölcsőde is. Az ellátások akkor működnek jól, ha ott az ellátottak szükségleteit szolgálják. Különösen igaz ez a legkisebbek esetében. A korai ellátásnak a gyermek szükségleteire kell hangolódnia és építenie kell a gyermekben lévő lehetőségekre. A gyermek testi-lelki jólléte, fejlődése attól függ, hogy ő és az őt ellátó felnőtt mennyire tudnak egymásra hangolódni, mennyire vannak tekintettel az ő szükségleteire.

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A családot, mint a társadalom legkisebb egységét és a gyermek elődleges szocializációs színterét egy összetett, összefüggő rendszerként értelmezzük. A család az a környezet, szocializációs tér, amely legközvetlenebbül hat a kisgyermek személyiségfejlődésére. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a családok életében és fontos, hogy hogyan kapcsolódik be és válik részévé azok életének. A család egy új korszakot kezd. A bölcsődei élet talán legnehezebb és legmegterhelőbb időszaka az ellátásba kerülés. A bölcsődés korú gyermeklétének, jó állapotának zálogát kezdetben az anya és a család intimitása jelenti. A bölcsődébe kerüléssel a gyermeknek a szülőhöz fűződő kötődése átmenetileg megszakad. A gyermek egy idegen közegbe kerül, amely számára izgalmas, hiszen sok új játékot ismer meg, új ingerek és társak veszik körül és félelmetes is egyben, hiszen kikerül a család védő-óvó közegéből. Ahhoz, hogy jól együtt tudjunk működni, fel kell ismernünk a családok erősségeit és gyengeségeiket és az erősségek kiemelésével támogatni azokat úgy, hogy a családok támogatása és elfogadása a pozitívumok kiemelésével valósuljon meg. A szülők számára lehetőségeket biztosítunk beszélgetésekkel, szakkönyvek ajánlásával, hogy új ismeretekhez jussanak, új nevelési technikákat és szemléletet tanulhassanak, illetve megerősödjenek azokon a területeken, amelyek eleve jól működnek. Lehetőségeket biztosítunk arra közös beszélgetések szervezésével arra, hogy a szülők és a kisgyermeknevelők a gyermek fejlődésével és nevelésével kapcsolatos kérdéseket megbeszélhessék. Személyre szóló támogatást nyújtunk a szülőknek, ha gondjaik támadnak gyermekük viselkedésének vagy saját szülői feladatuk megértésében. Igyekszünk minden esetben, már az első találkozások alkalmával jó benyomást kelteni és bizalmi kapcsolatot kialakítani a szülőkkel, pozitív érzelmeket és értékeket, illetve érdeklődést mutatva és minden esetben partnerként viszonyulva hozzájuk. Hiszen tudjuk, hogy a család nagy változáson megy át amikor az első, vagy akár a második, harmadik gyermek bölcsődébe kerül. Azáltal, hogy a szülő újból dolgozni kezd, megváltozik a család szerep- és munkamegosztása. Ez esetleg feszültség forrása a szülőben és ez által a gyermekben is. A mi feladatunk, hogy elfogadva és támogatva forduljunk a család felé. A bizalmi kapcsolat kialakításával, a szülői kompetencia

megerősítésével, a család hamarabb megnyugszik a döntésével kapcsolatban és a családi élet helyreáll, ami nagymértékben hozzájárul a gyermek harmonikus fejlődéséhez.

A napközbeni gyermekfelügyelet egy speciális munkaterület. A sikeres munkavégzés alapvető feltétele a családdal való harmonikus együttműködés az ikergyermekek egészséges fejlődése érdekében. Az első családlátogatás és igényfelmérés után, a család életébe bekapcsolódó kisgyermeknevelőnek a szülők mellett nagyszülőkkel, egyéb segítő családtagokkal való együttműködésre is fokozottan kell koncentrálnia. Az ismerkedés, családi adaptáció során fontos, hogy előre tisztázzák az elvárásokat, az újszülöttek körüli teendőket, a segítségnyújtás formáit. A gyermekek növekedésével, igényeik változásával a feladatokat, a napirendet folyamatosan újra kell gondolni és a felmerülő szükségletekhez igazítani. A család és a kisgyermeknevelő közötti szoros, speciális bizalmi viszony alapjaiban feltételezi az ellátást végző személy speciális szakmai ismereteit és kiváló együttműködési készségét.

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Célunk, hogy gyermekeink testileg – lelkileg egészségesek, edzettek legyenek, ismerjék fel szükségleteiket, és egyre önállóbban elégítsék ki azokat, helyes életritmusban éljék mindennapjaikat.

A gyermeknevelés holisztikus szemléletéből fakadóan nagy gondot fordítunk a testi és a lelki egészségre is. Bölcsődénkben biztosítjuk az egészséges és biztonságos környezetet, a változatos mozgást, a folyamatos levegőzést, az egészséges táplálkozást, és az igény szerinti alvást, pihenést.

A lelki egyensúlyt a szülők és a kisgyermeknevelők összehangolt munkájával lehet elérni a bölcsődés gyermekek életében. A kisgyermeknek támogatásra van szüksége a lelki egyensúlya megóvásában. A sok pozitív megerősítés növeli önbizalmát és magabiztosságot ad számukra.

A kisgyermeknevelők állandó megfigyeléssel segítik elő a gyermekek egyéni sajátosságainak a feltárását, a növekedés és fejlődés területén. Tapasztalatainkról a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, ha valamely részterületen látunk eltérő fejlődésre utaló jeleket, segítünk megtalálni a szakemberekhez vezető utakat. Fontosnak tartjuk az egészséges életmód kapcsán is a családok szemléletének formálását. Nagy szerepe van a bölcsődének a családok és a gyerekek egészségtudatának kialakításában. Tanácsadási, és felvilágosító munkánk egymással párhuzamban több csatornán át folyik.

A gyermekek gondozásában feltételnek tekintjük a kisgyermeknevelő és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszonyt, a természetes testközelség meglétét. Akár a napirend, az egészséges életmód, vagy a társas együttélés szokásairól is beszélünk, mindig szem előtt tartjuk, hogy az örömmel, a szabadon végzett tevékenység mindig célravezetőbb. A szociális kompetencia alakulása szempontjából nagyon fontos, hogy a gyermek aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, így fokozatosan elvárjuk az öntevékeny részvételt mindenkitől, természetesen saját fejlődési ütemében, tempójában.

A gondozási folyamatokba is becsempészünk egy kis hagyományt, hisz a játékoság, a huncutkodás ésszerű keretek között hosszú távon elengedhetetlen ahhoz, hogy örömforrássá válhasson a szükségletek kielégítése. Régen is, az étkezést, öltözködést, fürdést is kísérték apró játékok a gondozó és a gyermek között, melyet tanúsít sok-sok ilyen tartalmú mondókánk. Egy-egy bajelhárító ráolvasó, egy-egy tanítgató és biztató, játékba hívó mondóka sokakat átlendített már a fáradozáson, a fájdalomon. Együtt örülünk minden apró mozzanatnak, ha egy pici láb kibújik a nadrág szárán, ha egy gomb kigombolódik, s ha a cipő már nem kacsaláb.

Játékos gyakorlási lehetőséget biztosítunk akár csoportszobában is arra, hogy az öltözködés mozzanatait önállóan elsajátíthassák (gombolás, kötés, csatolás, fűzés).

Az étkezések során nagy hangsúlyt fektetünk a terített asztal esztétikumára, az ételek jóízű kóstolására, az együttes étkezés hangulatára.

Szülői igényhez igazodóan, általuk is támogatva biztosítunk a gyermekek számára zöldségeket, gyümölcsöket. A zöldség- és gyümölcsfeldolgozó tevékenységek, a közös csemegézés, formálják a gyerekek szemléletét, s a szülők figyelme is ráirányul a nyers zöldség- és gyümölcsfogyasztás, a rágás fontosságára.

Elalvás előtti meséléssel, és altatódalok dúdolásával teremtjük meg a ráhangolódás feltételeit. A nyugalom, a csend, a mese varázsa álomba ringat mindenkit, mert a pihenésnek regenerálni kell a testet és a lelket.

A rendszeresség, az azonos időpontban és intervallumban ismétlődő napi tevékenységek mind hozzájárulnak a helyes életritmus kialakulásához.

Sószoba

A népi gyógyászatban is köztudott, hogy a sós levegő jótékony hatással van a bőr és a légúti megbetegedések és tüneteik enyhítésére.

A néhány évvel ezelőtt kialakított sószobánk a gyermekek egészséges életmódját, illetve prevenciós szerepet hivatott szolgálni a tagintézményünkbe járó kisgyermek és családjaik részére. A gyermekek heti egy alkalommal napirendbe ágyazott tevékenységként csoportjaikkal, délutánonként pedig szüleikkel látogathatják a bölcsődés korú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően berendezett sószobát.

A só természetes antihisztamin, tisztítja a tüdőt, a hörgőket és segít a slejm felszakításában, lágyítja, felbontja a viszkózus váladékot, nyálkát a tüdőben. A só szükséges a hurut és az arcüreg lerakódásainak felszakításához, és a sóterápiával közvetetten erősíthető az immunrendszer is.

A népi gyógyászatban is köztudott, hogy a sós levegő jótékony hatással van a bőr és a légúti megbetegedések és tüneteik enyhítésére.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

Az érzékelés, érzelem közös töről fakad. Ezért a bölcsődében igyekszünk úgy szervezni a mindennapjainkat, hogy a gyermekek számára közvetített információk megismerése érzelmi élménnyel párosuljon. Mindig a gyermekből kiindulva tervezzük tevékenységeinket. Éppen ezért, ha a gyermek érzi, hogy az adott szituációban ő van a központban, dönthet adott keretek között, meg tapasztalja ezáltal, hogy szükség van rá, akkor szívesen teszi a számára adódó tevékenységet. A közösségben társas képességei fejlődnek, társai együtt érzően figyelik, együtt örülnek a megoldásainak. Az átélt élmények megalapozzák az erkölcsi szokások, szabályok és értékek beépülését. Megtanulja társait elfogadni és ezáltal magát is el tudja fogadni.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatait a közösségbe való beilleszkedés, szocializáció folyamatában oldjuk meg. A szocializáció elsődleges színtere a család, majd a másodlagos színtér a bölcsőde. Figyelembe vesszük azokat a jártasságokat, amelyeket magukkal hoznak a gyerekek, és beépítjük a közösségi alkalmazkodás folyamatába.

Fontosnak tartjuk a sok közös, örömteli élmény szervezését valamint, hogy tartalma legyen a közösen megélt eseményeknek. A jeles napok, születés-, névnap, csoportahagyományok az egymáshoz tartozást erősítik.

A szocializáció folyamatában az érintés is nagyon fontos szerepet játszik. De nem szabad leszűkíteni „csak” a testi érintésre, hiszen tapasztaljuk, megfigyeljük, hogy felfigyelnek egy dallamra és abbahagyják a játékot és figyelnek. Megérintette őket. Vagy megborzolja a szél a

hajunkat, leheletnyi érintés mégis emlékezünk rá. Maradandó minden érintés az életünkben, hiszen ezek egymást erősítve illetve gyengítve épülnek be a személyiség jegyeinkbe.

Arra kell törekednünk, hogy a gyermekek minden szituációban az udvarias beszédet és magatartást tapasztalhassák meg az őket körülvevő felnőttektől, úgy, hogy az élet minden területén szokjanak hozzá az optimális zajszinthez. Természetes hangnemben beszéljenek egymáshoz és a felnőttekhez. Érezzék a különbséget a halk és hangos beszéd között. Törekszünk a szülők és a felnőttek szeretetének átadására, a bölcsődénk nyitottságából adódik a szülőkkel való szoros együttműködés, egymás segítése, amely kiterjed minden felnőttre, akivel a gyermek a bölcsődei életben találkozik. Mindennapjainkban beszélgetünk a szülőkről, felnőttekről és jeles napok alkalmával együtt készített ajándékokkal, virággal, dalokkal köszöntjük őket. Fontos, hogy a közös ünneplések előkészületeibe a szülőket is bevonjuk, hiszen együtt várakozással, izgalommal készülödni jó. A gyermek így tapasztalhatja meg, hogy ő is fontos és így válik személyessé az élmény számára.

Segítő kutya

A Debrecen Bölcsődés Gyermekeiért Alapítvány segítségével megvalósítottuk, hogy havonta egy alkalommal a Csodakutya Alapítvány egy kutya gazdájával ellátogat hozzánk és egy-egy fél órát eltölt a gyermekekkel időjárásnak megfelelően a csoportszobában vagy az udvaron. Hisszük, hogy az állatok közelsége pozitív hatással van a gyermekekre. Az állat nyugalma, a feltétel nélküli szeretete, elfogadása biztonságot sugároz a gyermekek számára. Ugyanakkor védeni, óvni is kell őt és vigyázni rá és ezt jó megérezni, megérinteni akár csak egy rövid időre is.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Bölcsődénkben a folyamatos napirend keretében minden gyermek egyéni igénye, fejlődési üteme szerint élheti mindennapjait. Ezen időszakban a legtöbb időt játékra fordíthatja. A napirendi tevékenységeknél igazodunk a gyermek életkorához, egyéni igényeihez, fejlettségi szintjéhez.

A játékhoz szükséges feltételeket – légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, élmények – a gyermekek igényeinek, fejlettségi szintjének megfelelően alakítjuk ki és a játék tartalmát a hagyományápolás eszközeivel gazdagítjuk. Abból a tapasztalatunkból kell kiindulnunk, hogy a mai gyerekek híján vannak a megismerési folyamatokban az optimális „arany középútnak”. Sokakat túl sok inger ér, hisz csecsemőkoruktól járnak zenei vagy idegen nyelvi foglalkozásokra, játszóházakba. Mindezek mellett kapják a rengeteg ingert a kommunikációs eszközök révén. Mások, annak következtében is, hogy válogathatnak ugyan az otthoni játékeszközökben, de a felnőttek értő figyelme nélkül kell ezt tenniük és így csapongóvá válhatnak és egy-egy tevékenység, eszköz csak pillanatokra köti le figyelmüket. Mi elsősorban a felfedezni vágyás élményét, megismerő tevékenységek feltételeinek gazdagítását helyezzük előtérbe, és az ehhez szükséges képességek fejlődését támogatjuk. Tesszük ezt az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet tekintetében. A közös tevékenységek, a sok-sok kérdés és felelet, az utánzások jó alkalmat teremtenek a spontán tanulásra. Maria Montessori pedagógiájának fontos gondolata ezt így fogalmazza meg: *"Segíts nekem, hogy magam csinálhassam!"* Nem a tudás mennyiségére kell a nevelésnek törekednie, hanem a személyiség formálására, a képességek kibontakoztatására. A hagyományörző szemléletű nevelés tudatosan irányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire, a természet kincseire, a közös alkotás örömeire, és aktív cselekedetek által fejleszti az értelmi képességeket. Olyan értékeket közvetít, mely a tartalmas felnőtt-gyermek kapcsolatot, s a gyermekek közötti egyszerű, spontán játékot erősíti, és mentes minden életkortól idegen korai

képességfejlesztéstől. A szellemi értékek iránti nyitottság velünk született, ösztönként az újszülöttnél is ott rejlik. Rajtunk felnőtteken múlik, hogy ezt az igényt helyes módszerekkel elégítsük ki. Igazodunk az adott gyermek egyéni mintázatú belső fejlődési programjához, a kisgyermek adott belső struktúráihoz, kompetenciái készségi szintjéhez és a gyermek aktuális állapotához.

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

6.1. A hagyományápolás, jeles napok

„A néphagyomány ápolása ebben az életkorban kétszeresen indokolt. Egyrészt mert a gyermek ugyanolyan észrevétlenül tanulja meg a mondókákat és gyermekdalokat, mint az anyanyelvét. Másrészt mert a néphagyomány a zenét, a szöveg és dallam tökéletes egységében tárja a beszélni tudó gyermek elé.”

/Forrai Katalin/

Nagyvárosi intézményként talán nem kézenfekvő a hagyományörzés. A magyarázata annak, hogy miért választottuk mégis ezt intézményünk programjaként, a hagyományörzés fogalmának sajátos, ránk jellemző értelmezésében áll.

Egyrészt mi nem kifejezetten a népszokások felelevenítésére gondolunk, hanem mindazon értékek továbbvitelére, amit régen a hagyományok és tradíciók biztosítottak az emberek, s különös tekintettel a gyermekek életére nézve. Az előttünk élő nemzedékek számára az ünnepek és hagyományok adták meg a rendszerességet és kiszámíthatóságot, az idő érzékletes átélését. Magukban hordozták a közösségek összetartó erejét, az erős családi kötelékeket, a szülői tekintélyt. Biztosították a természet közelséget, a kétkezi, az alkotó munka örömét, a javak megbecsülését. Mindazt, amely napjainkból hiányzik, ha mindezek ellenpontjaként felgyorsult és rendszertelen életvitelünkre, a családok működési zavaraira, a kreativitást nélkülöző, túlmodernizált, pusztá „felhasználói” világunkra gondolunk.

A kisgyermeket táplálnunk kell, akinek születésétől fogva lelke van. Nem elég testi szükségleteit kielégíteni, hanem utat kell nyitnunk a szellemi fejlődése előtt is. A gyermeknek szüksége van a neki megfelelő környezetre, hogy összes képessége gyakorlás útján fejlődhessen.

A hagyományörző nevelési program elkötelezettséget vállal a magyar bölcsődei nevelés időtálló értékeiért és hagyományaiért. A családokkal való együttműködés keretei, napirendünk, gondozó munkánk színvonala, nevelési elveink és módszereink, mind olyan eredmény, melyre méltán lehetünk büszkék.

A híres Kodályi idézet, miszerint: „A gyermek ének-zenei nevelését a születés előtt kilenc hónappal kell elkezdni” épp úgy igaz a nevelés valamennyi területére. Kisgyermekkorban kezdődik minden alap lerakása, s ez programunk létjogosultságának legfőbb magyarázata. Ezt szimbolizálják a mondókák sajátos csoportjának elnevezése, a „dajka rímek” meghatározás az anyanyelvi nevelés területén, vagy a „bölcsődalok” kifejezés az ének-zenei nevelés kezdeténél. Ezt jelképezi számunkra egy kézzel vart pólyás baba vagy játszótakaró, mint a gyermek első játékszere, mindezen értékek hordozása, kimunkálása fontos szempont a gyermekek esztétikai fogékonyság alapjainak lerakásánál is.

6.2. Hagományőrző tevékenységeink

A program céljai

Megalapozni a gyermekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyságot.

Az ünnep csodái iránt oly fogékony gyermeki fantázia és képzeletvilág gazdagítása mindennél fontosabb ma, a „vizuális kommunikáció” világában.

Ma már megszakadtak azok a tradicionális folyamatok, melyek a hagyományokat észrevétlenül, apáról fiúra adták. Ezt valamiféleképpen pótolni kell. Be kell vonni a családokat hagyományápolásunkba, s irányt mutatni számukra a szebb jövő felé, miközben nem sajátítjuk ki az ünnep örömét.

A hagyományápolás, mint eszköz, tökéletesen összeegyeztethető a bölcsődei nevelés értékeivel, alapelveivel, s az általunk preferált reformpedagógiai irányzatokkal.

Programunk sokszínűségében minden kisgyermeknevelő megtalálhatja a számára kedves utat, amelyben ő is kifejezheti saját egyéniségét.

A program módszerei

Az évkör, a jeles napok, a hozzá kötődő tevékenységek a gyermek fejlettségi szintjének megfelelően nálunk a játékra épülnek.

A 0-3 éves korosztály elsősorban érzékszervi és mozgásos tapasztalatok útján szerzi a világról a benyomásait. A lelkük nyitott a dallamra, a ritmusra, a színekre, az illatokra, így fogékonyságuk a hagyományok, szokások külsőségei iránt megalapozott. Legtöbbször ők még csak befogadók, így arra törekszünk csak, hogy megérintse őket az ünnepek hangulata, ismerkedve azok jelképeivel.

Fontos számunkra, hogy a néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át történjen. Az ünnep magával ragadja a gyermeket, és ez, az "érzelmein át" történő nevelést segíti a leghatékonyabban.

Nagyobb időegységekben gondolkodunk, egy adott téma nem merülhet ki csupán egy-egy nap tevékenységébe, hanem akár heteken át, visszatérően foglalkozunk vele. Az őszi vagy tavaszi hetek során felhasznált anyagokkal több napon át játszhatnak, a kóistolók több egymást követő napon ismétlődnek, hisz az első próbálkozások után szeretnek visszatérni az adott tevékenységhez, az átélt élményekhez.

Törekszünk arra, hogy az adott téma, ünnep feldolgozása sokrétű legyen. Versek, dalok, hangulati elemek, ízek, manuális tevékenységek együtt komplexen, de csak a természetes kíváncsiságra építve. Freinet pedagógiája szerint is, a gyermek személyisége a tevékenységek komplex rendszerén keresztül fejlődik leginkább. A több érzékszervet is mozgósító, valódi tapasztalatok és változatos cselekvések hatása semmivel sem pótolható.

A program elemei

Tisztában vagyunk a korosztály életkori jellemzőivel, befogadóképességük határaival, ezért csakis olyan módszereket alkalmazunk, amelyre a legkisebbek is nyitottak. A magyar folklór területei közül már a bölcsődében elkezdhető a népköltészet megismertetése. A népköltészet a bölcsődalokkal, dajkarímekkel a születés pillanatától jelen van.

A külső világ, azaz a környezet megismerése iránti vágy a gyermekben ösztönösen működik. A népszokásörző tevékenységek és jeles napok közül a programban egyrészt azok kapnak helyet, amelyek a földhöz, a természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést erősítik. A rácsodálkozásnak a természet szépségeire, az évszakok és napszakok váltakozására, az időjárás elemeire, az élőlények jelenségeire a mindennapok részévé kell válnia.

A népszokások másik csoportja felnőttek és gyermektársak megbecsülését állítják előtérbe. E szokások között több olyan van, amely a legkisebbek számára is feldolgozható. Forrai Katalin, Borsai Ilona, Sándor Ildikó gyűjteményes kötetei tele vannak a kisgyermek nevelésénél mondogatott apró rituálékkal, köszöntőkkel.

Kisgyermeknevelőinknek ismernie kell az ünnepeink, a népszokások eredetét, jelképeit, s a hozzájuk kapcsolódó gazdag irodalmi és zenei repertoárt.

Az esztétikai érzelmek alakításában a harmonikus környezet is domináns. Figyelünk berendezési tárgyaink, játszótéri eszközeink esztétikusságára, a természetességére (fa, vessző, nád), a színek harmóniájára.

A csoportszobában helyet biztosítunk a gyermek személyes tárgyainak, az otthonról hozott „kedvenceknek”, természeti és társadalmi környezetben szerzett „kincseknek”, a családokról készült fotóknak, erősítve a társadalmi és természeti külvilággal való kapcsolatot.

Kiemelt célunk a kézi készítésű játékeszközök bevonása. Tapasztalataink, hogy a mai gyerekek aránytalanul sok játékkal rendelkeznek, miközben a legtöbb valódi, kreatív játékra alkalmatlan, sem tartósságuk, sem használhatóságuk nem áll arányban áraikkal. Az általunk készítették egyediek, stilizáltak, figyelemfelkeltők.

A készen kapott játékok, különösen digitális játékok, a beszélő plüss mesekönyvek, az előrerajzolt kifestők az alkotás örömétől fosztják meg a gyerekeket. A tematikus játékszereken kívül ezért helyet kell biztosítani az anyagfélésegeknek, (mint fa, víz, homok, kavics, papír, só, lisztgyurma, textil) a terméseknek és a természetes anyagoknak, (mint a gesztenye, falevél, dió, toboz).

Határozott elképzelésünk, hogy megismertessük a mindenkori szülőket hagyományörző munkánk egészével, tevékenységeinkkel, eszközeinkkel a különböző programok, előadások, nyílt napok vagy kiállítások alkalmával. Szemléletformáló lehet, ha megismerhetik programunkat, mely a szabad levegőt, az ölbeli játékot, az élő énekszót, s az egyszerű homokozást preferálja, az idegen nyelv és képességfejlesztés ellenében.

Az önkéntes bekapcsolódás lehetőségét adjuk meg a téli, tavaszi ünnepkör kapcsán szervezett kézműves délutánok, családi napok során, ahol a közös készülődés az ünnep tartalmát mélyíti. Az ünnep központja a gyermek, ami arról szól, hogy örömet szerezzünk nekik, s ez óhatatlanul arra tanítja őket, hogy értékesek, s arra nézve kapnak megerősítést, hogy szeretik őket. Átérik az ünnepnapok „másságát”, a bensőséges összetartozás élményét, és erre fog a későbbiekben alapozódni az „ünnepelni tudás” képessége. Rendkívül fontos azonban, hogy az ünnep ne külsőségek felé csússzon el, hanem felelevenedjen a régi idők bensőségessége. Mi a tartalmas együttjátszás lehetőségeire kívánjuk felhívni a figyelmet, meghallgatva természetesen a szülők ötleteit, javaslatait. Ezek a közös együttlétek felébresztik az otthoni kipróbálás vágyát, s talán új baráti kapcsolatokat teremtenek majd.

Munkacsoportok

Tagintézményünkben már jó néhány éve létrehoztunk a kitűzött nevelési céljaink és a fentebb említett elveink sikeresebb elérése érdekében munkacsoportokat. Kiemelt feladatunknak tekintjük a szakmai munkaközösségek munkájának támogatását, mely munkaközösségek feladatai a megismerési folyamatok fejlődésének támogatásán alapul. Feladatuk fő célja a gyermekek érdeklődésének kialakulását, fennmaradását, érdeklődésük erősödését, érdeklődési körük bővülését, érdeklődésüknek megfelelő tevékenységek kipróbálásának lehetőségét hivatott segíteni és támogatni a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően. A munkaközösségek az évszakok váltakozását követve, az ünnepekhez igazodva, családi rendezvényeinket színesítve végzik munkájukat, ötleteket adva és motivációt nyújtva a kolleganőknak, szülőknek egyaránt. Egy-egy technikát, eszközt, hangszert vagy mese feldolgozást bemutatva. Mindezt természetesen olyan formában és szinten, ami a bölcsődés korosztály életkori sajátosságainak megfelelő. Kolleganőink nagy lelkesedéssel bővítik saját tárházukat. Ilyen a meséléshez kapcsolódó kicsit más forma a Papírszínház alkalmazása. A Papírszínház a mesélés helyzeteinek élményszerűségét gazdagító eszköz, amely a gyermek életkori sajátosságaihoz, a gyermek igényeihez, érdeklődéséhez kell, hogy igazodjon. Használata fejleszti a gyermekek empátiáját, érzelmi intelligenciáját, koncentrációs készségét, figyelmét, megfigyelő képességét, szövegértő képességét, szókincsét, vizuális és auditív memóriáját, esztétikai érzékét, ízlését, vizuális kultúráját, ugyanakkor közösség formáló ereje is tagadhatatlan.

Ezt szeretnénk tovább mélyíteni a csoportok életében, mint a mesélés, a közös beszélgetések egyik lehetséges formáját. Szeretnénk folyamatosan több saját készítésű mese feldolgozással bővíteni gyűjteményünket.

A bölcsődében működő munkacsoportok:

Irodalmi munkacsoport: Tagjai rendszeresen készülnek bábelőadással. Verseket, meséket adnak elő a gyermekeknek, felnőtteknek. Általában az ünnepeinkhez kapcsolódva. A négy gondozási egységben külön-külön adják elő a feldolgozott történeteket.

Ének-zenei munkacsoport: A tagjai hangszerekkel kísérve énekelnek a gyermekeknek alkalmasszerűen. Egyes előadásokon együttműködnek az Irodalmi munkacsoport tagjaival. Leggyakrabban használt hangszereik: a citera, furulya, triangulum, metalofon és a „testhangszerek”. Az előadások végén ezt a gyermekek is kipróbálhatják, megérinthetik azokat illetve a „testhangszereket” maguk is használják az előadások közben.

A dalokat és a meséket különböző forrásból gyűjtik össze a munkaközösség tagjai, a hagyományápolás erősítésének céljából.

Ünnepeink, hagyományaink:

A gyermekek ünnepei:

Anyák napi köszöntés
Gyereknapi
Nagyok búcsúzója
Születésnapok, névnapok

A természettel, néphagyománnyal összefüggő ünnepek:

Őszköszöntő
Mikulás várás
Adventi készülődés
Farsangi mulatság, Húsvét

6.3. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont számunkra, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló és tanulási tapasztalatokat biztosító legyen.

Bölcsődénkben a szerves műveltségre alapozott bölcsődei nevelés rendszere hivatott arra, hogy a gyermekekkel veleszületett világkép előhívására helyzetet teremtsen, arra építve valósítsa meg feladatát. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításánál figyelembe vesszük az egyéni bánásmód érvényesítését, a gyermek pozitív önállósodási törekvését és az önértékelésének erősítését pozitív megerősítéssel és dicsérrettel.

- **Játék**

„A gyermek szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magára hagyjuk a gyermeket, hanem azt, hogy segítő szeretettel emeljük köréje a megfelelő környezetet.”

/Montessori/

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ebben tud a gyermek személyisége megformálódni s így a bölcsődei nevelés leghatékonyabb eszköze. A bölcsődei nevelés alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítsunk a játék szabadságának, amely a gyermek saját elhatározására épül. Oly szükséglet ez a gyermeknek, melynek minden nap, visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

Montessori nevelésében rendkívül fontos szerepe van a környezetnek. Olyan környezet kialakítására törekszünk a gyermek körül, amelynek felszereltsége biztosítja a gyermek örömteli játékát, ismeretszerzését, de szabadon választott játékos tevékenység által. A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezésével, a szabadon választhatósággal, játéktér kialakításának és a játékok kiválasztásának szempontjainál az ő módszereit használjuk fel szem előtt tartva, hogy ő éppen hol tart játék fejlődésében.

A hagyományápolásból fakadó játékos sajátosságok, specialitások

Előnyben részesítjük az egyszerű, de kreatív játékokat. Határozott célunk, hogy visszacsempésszünk gyermekeink világába az olyan régi játékokat, mint a bűgőcsiga, a keljfeljancsi, a pólyás baba vagy a hintaló. Sok kislánnyal találkozunk, akiket nem látunk babázni, s fiúkat, akiket nem köt le az építkezés. E játéklehetőségek folyamatos felkínálása, társulva a nevelői kulcskompetenciával, a játszóképességgel, együttesen olyan élményeket jelent, amely segíti a gyermek játékának kibontakozását.

A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása már a bölcsődében kezdetét veszi. Kreativitáson nemcsak valami újnak a létrehozását érthetjük, hanem minden érdeklődéssel, buzgalommal, odafigyeléssel végzett tevékenységet. A gyermekek játszva ismerkednek különböző anyagokkal, tantárgyakkal, eszközökkel. Rakosgatják a terméseket, ágakat, kavicsokat, gyurkálgatnak a homokban, nyomokat hagynak. Miközben így ismerkednek a világgal, minden érzékszervüket igénybe veszik: tapintanak, ízlelnek, hallanak, látnak, szagolnak. Ezen érzékletes tapasztalatoknak nagy szerepe van fejlődésükben és a világról alkotott benyomásaik kialakulásában. Ebben az életkorban nem a tevékenység eredménye, hanem maga a tevékenység a fontos, ezért hagyományápolásunk egyik sarkköve az alkotójáték.

Kíváncsiságuk kielégítésére a gyermekek számára megszokott és többnyire elérhető helyen rendelkezésre áll többféle anyag és eszköz, amivel fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat, miközben megtanulja tőlünk az eszközök biztonságos használatát. Mindig csak a legegyszerűbb technikákat használjuk, felhasználva a természetben előforduló anyagokat.

Szívesen firkálgatnak, nagy felületű nagy ívű papíron marokkrétával, vastag ceruzákkal. Természetesen témajavaslatot nem tervezünk a szándéktalan firka és a látszólag szándékos forma-firka időszakában. Szabadon döntenek, inkább csak kísérletezgetnek, és ha kedvük van, csak akkor nevezik meg alkotásaikat. Ismerkednek különféle minőségű papírokkal, melyeket gyűrhetnek, téphetnek, gombócozhatnak, hajtogatnak, vághatnak.

Több típusú gyurmát használunk, mellyel kézügyességük láthatatlanul ügyesedik nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva az anyagot. A földdel való játék, a homokozás, sarazás, a gyerek elemi, ősi szükséglete. A homokozás a gyerek udvari tevékenységének sorában elsődleges helyet foglal el.

A cél, hogy belekóstoljanak az alkotás örömébe, hogy szívesen beszéljenek a számukra oly értékes művekről, s szüleikkel együtt örüljenek a létrehozott produktumnak. Az első alkotások, bekerülnek az üzenő füzetbe vagy kitesszük a csoportszobákba, így megtapasztalják az alkotó munka örömét, megbecsülik saját és társaik alkotásait.

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Megcsodálni egy madár énekét, megvizsgálni az őszi falevél színeit, a virágzó fákat vagy egy szép színes mesekönyvet kezünkbe venni ugyanazt az esztétikai élményt jelentheti.

• Anyanyelvi nevelés, mese, mondóka

A gyermek mikor megszületik hihetetlen képességgel jön a világra, hiszen bármilyen nyelven képes megtanulni beszélni, ami később az anyanyelve lesz. A bölcsődébe kerüléskor a gyermek nagyon fogékony időszakában van, a beszéde ekkor kezd kialakulni. Ezért a felnőtt mintaadása nagyon hangsúlyos. A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre, ezért különösen fontos, hogy a kisgyermeknevelő ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtésre, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszéde legyen érthető, egyszerű és világos.

A bölcsődei anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. A beszédtanulás időszakában anyanyelvi nevelésünk révén gyarapodik a gyermekek szókinccse, rögzül a helyes mondatalkotás, és csiszolódik a kiejtés. Fontos a gyermek beszédkedvének felkeltése, fenntartása. Az anyanyelvi nevelés alapelveinek figyelembevételével: játékoság, élményközpontúság, beszédkésztetés, komplexitás, folyamatosság, szemléletesség, egyszerűtől való elindulás, gyakorlatiasság alkalmazása. A mondóka, a vers játékos cselekedetre ösztönöz, a mese belső aktivitásra serkent, ami örömet kiváltó társas élmény.

A hagyományápolásból fakadó sajátosságok, specialitások

Spontán beszélgetések

A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, ilyenkor otthonról, a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el nekünk és egymásnak a gyermekek. A kisgyermeknevelőink akkor járnak el helyesen, ha türelmesen hallgatják a gyerekek nyelvi próbálkozásait, kifejezik örömeiket egy-egy újonnan tanult szó hallatán, dicsérik és biztatják a bátortalanabb gyermekeket. Figyelnek arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre, és képessé váljanak másokat is meghallgatni.

Mondókák

A mozgás – ritmus - beszéd fejlődése összefonódik. A mondókák e három terület együttes fejlődésében jelentős szerepet töltenek be, emiatt is nehéz műfajilag besorolni őket, hisz egyszerre lehet játék, dal és versike.

A népi mondókák nagy segítséget jelentenek a beszédtanulás folyamatában: gyarapszik a szókincs, tisztul a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, kialakul a megfelelő artikuláció. Hozzájárul a beszédészlelés és beszédmegértés fejlődéséhez és az emlékezetbe véséshez. Ugyanakkor segítséget nyújtanak a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez, a térérzékeléshez, a testséma kialakulásához, érzékszerveink megismeréséhez, a ritmusérzék alakításához. Fontos szerepük van az érintésben, a kisgyermeknevelő - gyermek, gyermek - gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdításában.

A ritmusélmény örömet szerez, pozitív érzelmeket kelt ezért ismételtetik a mondókákat, az állathívogatókat, altatókat, vagy épp kiolvasókat. Hétről hétre mindig visszatérünk a régebbiekre, de sohase keltjük bennük a gyakorlás érzetét, inkább tudásunkat a szülőkkel próbájuk megosztani.

Mese, vers

A mese a gyermek értelmi-érzelmi és erkölcsi-etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese életkorilag megfelel a gyermek világvéleményének, s számtalan ismeretet közvetít. Beindítja a Csukás István megfogalmazása általi „belső mozt” a fantázia, képzelet szárnyalását. A bölcsődéskorú gyermekek mese anyagának nagy részét a népmesék teszik ki.

Minden nap mesélünk vagy verselünk valamilyen formában, mert hisszük, hogy a rendszeresen mesét halló gyermekből lesz később lelkes olvasó. Szakmai felkészültségünk egyik alapja, hogy rendelkezünk „irodalmi tárházzal, így a kedvenc meséket természetesen, emlékezetből, élmény szerűen adjuk elő. Közkedveltek a láncmesék és verses mesék, melyeknek izgalma a ritmusok és a visszatérő ismétlődések adják. Kedvelik, ha a mese nekik és róluk szól. A valóság és a világ megismeréséhez segíti hozzá őket.

A mesélés helye leggyakrabban a „puhasarok”. A meleg párnákkal, textilekkel övezett kuckók igazán alkalmasak az összebújásra, hogy a mesehallgatás általi feszültségoldás, ellazulás, valóban pihentető, regeneráló hatású legyen. Célja a kellemes együttlét, a derű, a megnyugvás. A mese előadása során olyan esztétikai élmény nyújt, ami élményközösséget teremt. A meseválasztásban a felnőtt felelőssége nagy. Esztétikailag igényesnek kell lennie, a világvéleménynek és a látásmódnak a gyermekihez közelítő legyen, ugyanakkor figyelembe véve a gyermek kulturális háttérét.

A verseket a beszéddallam miatt kedvelik a gyerekek. Az érdekes hangzású, mulatságos vagy valamilyen élményhez kötődő versekre felfigyelnek, könnyebben megjegyzik azokat.

• Ének, énekes játékok

A bölcsődei ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő, és felhasználható hagyomány. A bölcsődalok az első néphagyományon alapuló zenei élménye a gyermeknek. Forrai Katalin szavaival idézve:

„A zene hatása olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. Minden nép zenei nevelésének a saját néphagyományából kell kiindulnia. „

A hagyományápolásból fakadó sajátosságok, specialitások

A gyerekek egyre kisebb százaléka hallja otthon szüleit, nagyszüleit énekelni, sajnos főként a gépzenén nőnek fel. Pedig a mai gyerekek is épp olyan szívesen játszanak ölbeli játékokat, ringatókat, és épp olyan szeretettel hallgatják az éneket, mint régi korok gyermekei. Az ölbe vevős, cirógatós, csiklandozós, tapsoltató, ujj- és tenyérjátékokat, lovagoltatókat szintén a magyar néphagyományból merítjük. E miniatűr "drámáknak" kezdete van, fokozódó feszültsége, majd végül csattanója, örömteli oldódása.

A dalos játékok (állathívogatók, naphívogatók, esővárók, játékra hívogatók, kapus játékok) megismertetik a gyerekeket játékosan a természeti és tárgyi környezettel és a társadalmi szokásokkal.

Sokszor játszunk pusztán a hangokkal. A kisgyermek különösen fogékony a környezet zörejeire, a repülő bűgása, a harang kongása, a varjú káromása mind egy-egy figyelemfelkeltő esemény, mely utánzásra, beszélgetésre ösztönöz. Az állathangok utánzása, vagy amikor a kisgyermeknevelő érzékelteti beszédén a halk – hangos, magas – mély, gyors – lassú különbségeket, szintén a gyerekek kedvére való tevékenység.

Az ünnepvárás és készülődés hangulata mindig énekléssel és zenével teljesedik ki. Egy-egy ünnep alkalmával, a hangszerekkel, zenével való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent a gyermekeknek. Egy-egy ilyen rövid foglalkozáson (max.30 perc) csak felkeltjük a gyerekek érdeklődését a zene iránt, zenei ingerekkel körbe véve őket. A kisgyermeknevelők vagy a hangszeren játszó szülők a gyerekek előtt megszólaltatják a hangszereket, és ha kedvük van akár ki is próbálhatják.

A családi ünnepeik során a szülők is megérezhetik, hogy a felnőtt éneklése, mondókázása valóban lelki táplálékul szolgál a kisgyermekük számára. Arra ösztönzi őket, ne féljenek énekelni, leljék örömeiket a dalban, a közös játékban.

- **Mozgás, mozgásos játékok**

„A testi nevelésnek a test összes lehetőségének felfedezésével és az azok feletti uralommal kell kezdődnie.”

/C. Freinet/

A mindennapi szabad mozgást nélkülözhetetlennek tartjuk a bölcsődei életben, s ezen a téren is az önállóságra helyezzük a fő hangsúlyt. Annál is inkább, mert a televíziózás, a sok autózás miatt már a bölcsődés korúak esetében is figyelni kell a mozgáslehetőségek minél szélesebb körű kiterjesztésére.

A mozgás alapvető formái a csecsemő- és kisgyermekkorban alakulnak ki. Természetes mozgásformák begyakorlása: gurulás, kúszás, csúszás, mászás, járás, futás, ugrás, egyensúlyozás, dobás, a gyakorló játékok útján kitöltik az egész napjukat. Sokat szaladgálnak, futkosnak, életkoruk fő játéka a mozgásos játék. A mozgásnak, játékos tornának, a csoportszobában és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy kezdeményezett formában minden lehetőségét biztosítjuk, hogy kedvükre gyakorolhassanak, figyelembe véve a különböző korosztályok mozgásszükségletét. Minden esetben a játék a cél, ezáltal pedig bekövetkezik a fejlődés. A test alapkoordinátái mozgáson keresztül alakulnak ki ezért fontos a mozgásos tapasztalatok gyűjtése és a mozgáskedv fenntartása.

A hagyományápolásból fakadó sajátosságok, specialitások

A mozgás megszerettetésében fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermeknevelőn is tükröződjön az, hogy szívesen mozog együtt a gyermekekkel, és örül a gyermekek mozgásában elért sikereinek. Keltse fel a passzívabb, kevesebbet mozgó gyermekek érdeklődését a mozgás iránt úgy, hogy közben élményhez juttatja. Ennek kiváló eszközei a népi játékok. A menetelős, guggolós játékok, vagy a különféle járás és lépésvariációk (tyúklépés és ráklépés, óriás és törpe járás, bolhaugrás), mind-mind a járni tudó kisgyermek mozgásvágyának csillapítói. A legegyszerűbb fogócskák, bújócskák, labdaelkapók az együttesség élményét, a felnőtt bekapcsolódását teszik lehetővé.

A célok megvalósításának garanciái

A törvényességi és szakmai felügyelet, az ellátás minőségének és törvényességének rendszeres időközönként ismétlődő külső ellenőrzése az elsődleges garanciája a minőségi munkának. Ezt egészítjük ki a belső intézményi szintű (szakmai team éves ellenőrzése, egy-egy részterület specifikus belső ellenőrzése) és helyi tagintézményen belüli ellenőrzési rendszerrel.

A program céljait és a megvalósulás szintjét összevetve elemezzük és értékeljük a tapasztalatokat, megismertetjük a szülőkkal, betekintést engedve a bölcsődei életbe. A program megvalósulásának ellenőrzése tervszerű, előre megbeszélte szempontok alapján és spontán alkalmasszerű ellenőrzésekkel történik. Az ellenőrzések célja a hiányosságok feltárása, megvizsgálva a program szellemiségének megjelenését a mindennapi munkában, és hatását a gyermekek fejlődésre. A bölcsődében nagyon jól használható a SWOT analízis a célok megvalósításának ellenőrzésekor ezért az elkövetkezendő időszakban bevezetésre kerül. A cél eléréséhez legjobban garantálható tényezők: a motiváció, tudás, szakmai elhivatottság, kreativitás, kontroll, problémamegoldó készség.

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

7.1. Szakemberkép

„Oszdani magad: - hogy így sokasodjál; kicsikhez hajolni: - hogy így magasodjál; hallgatni őket, hogy tudd a világot; róluk beszélni, ha szólsz a világhoz.

Széjjel szóródni – eső a homokra – sivatagnyi reménytelen dologra, s ha nyár se lesz tőled, s a táj se zöldebb, - kutakká gyűjt a mély: - soká isznak belőled!”

/Váci Mihály: Eső a homokra /

A korai nevelés jellemzője, hogy diffúz. Nem jelenik meg külön tevékenységként a nevelés, a gondozás, tanulás. Minden, amit teszünk módot, alkalmat, lehetőséget teremt a nevelésre, tanulásra, fejlődésre, ami térben és időben körülveszi a gyermeket. A felnőtt reagál azokra az akciókra, melyekben a gyermek benne van. Szavakban visszajelzi azt, amit a gyermek ilyen módon megtapasztal. Ekkor mintegy megerősíti, értelmezi a gyermek által tapasztaltakat, verbális, absztrakt szinten is rögzíti, kvázi tudatosítja azokat.

Fontos a biztonságot adó légkör megteremtése, melynek alapja a gyermeket körülvevő felnőttek mintaadó magatartása. A kisgyermeknevelő lámpásként világítson! Gazdag tárházzal rendelkezzen az év kör adott időszakának öröklött irodalmából. Gazdag és árnyalt

metakommunikációs képességét minden esetben a helyzetnek megfelelően alkalmazza. Mind ezek birtokában biztonsággal és nyitottan lépjen a gyermekek közzé, ily módon értheti a gyermekek üzenetét. A cselekvő együttlétben a szerepek cserélődhetnek. Hol kisugárzó, hol befogadó, hol együttműködő, hol vezető, hol vezetett a kisgyermeknevelő. Ekképpen alakulhat ki az elfogadó magatartás, mellyel a gyermekek ritkán élnek vissza. Ilyen módon a gyermekek és a felnőttek is megtapasztalják a szabadságot, megbecsülik és bánni tudnak vele. A gyermekek teljes tudással születnek. A jelent kell összehangolni a múlttal, hogy élő legyen műveltségünk. Ha élő közösségben élnek meg hagyományaikat, ha belenevelődnek saját kultúrájukba, a mag bárhol kicsírázhat.

7.2. Képzés, továbbképzés, önképzés

Az elmúlt évek során a megnövekedett szülői elvárások, a szemléletmód változása nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy mindenkiben felmerüljön a képzéseken, továbbképzéseken való részvétel. A minőségi kisgyermeknevelés érdekében támogatjuk a kisgyermeknevelők szakmai önmegvalósítását, önképzését.

Bölcsődénkben valamennyi kisgyermeknevelő szakképzett, majdnem mindenki felsőfokú szakképesítéssel vagy főiskolai diplomával rendelkezik. Jelenleg is és a jövőben is több kolléganőnk tervezi a főiskolai képzésbe való bekerülést. Azon kolléganőink, akiknek nincs elegendő pontszámuk a főiskolára való bekerüléséhez igyekeznek újra érettségizni, illetve nyelvvizsgát tenni a pontok számának növelése érdekében.

Házi továbbképzéseinken gyarapítjuk és frissítjük ismereteinket, illetve az ismeretszerzésre egy jó lehetőség a bölcsődénkben kialakított szakmai könyvtár, ahol mindenki megtalálja a számára érdekes olvasnivalót a magasabb színvonalú munkavégzés érdekében. Természetesen nagy gondot fordítunk a tudásanyag folyamatos bővítésére. Mindezek mellett rendszeresen részt veszünk az intézmény által szervezett továbbképzéseken, ahol tudásunkat és megszerzendő pontjainkat is gyarapíthatjuk. Szívesen veszünk részt a város és más szakmai fórumok által szervezett rendezvényeken, ahol informálódhatunk a minket érintő aktualításokról

7.3. Terepintézményi feladatok

A kisgyermeknevelők szakmai felkészültsége meghatározza a tagintézményben folyó munka színvonalát, minőségét. Fontos ez számunkra, hiszen a gyermeknevelésen túl terepintézményi feladatokat is ellátunk minden nevelési félévben. Fogadjuk a Debreceni Egyetem és a Nyíregyházi Egyetem Csecsemő- és Kisgyermeknevelő szakos hallgatóit, akik számára az elméleti oktatáson túl a gyakorlatban is szeretnénk átadni ismereteinket, kiegészíteni elméleti ismereteiket a mi gyakorlati tudásunkkal, tapasztalatainkkal és ezáltal elmélyíteni tudásukat. Törekszünk arra, hogy betekintést nyerhessenek a bölcsőde mindennapi életébe, megtapasztalhassák a szervezési feladatok fontosságát. Megmutatjuk számukra a szakma szépségeit és természetesen találkozhatnak a nehézségekkel is, és megismerhetik a gyakorlatban a 0-3 éves korosztály életkori sajátosságait. Mindezt tesszük azért, hogy teljes felkészültséggel elindulhassanak ezen a szép pályán.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere

8.1. Kapcsolattartás a családokkal

A gyermeknevelés elsődleges színtere a család. A bölcsőde a családdal együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. Biztosítjuk a bölcsőde nyitottságát a hétköznapi életben, és ünnepeink alkalmával egyaránt. A szülőknek előzetes egyeztetés után lehetőségük van betekinteni a napközbeni bölcsődei életbe is.

A kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás

- Szülővel történő fokozatos beszoktatás

- Napi kapcsolattartás

- Írásos kapcsolattartási formák, például családi füzet, faliújság

- Nyílt napok

- Szülői értekezletek, szülőcsoportos megbeszélések

- Családi napok, játszódélutánok, közös ünnepek

Kiemelt szerepet szánunk programunkban a családlátogatásoknak és a szülővel történő fokozatos beszoktatásnak, mely az első lépés ahhoz, hogy a szülő megismerje a bölcsődei életet, szokásokat, s hogy fokozatosan adhassa át a gyermeke gondozásával kapcsolatos feladatokat a kisgyermeknevelőknek. Ezt követően is különösen figyelünk arra, hogy a szülő továbbra is teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről, fejlődéséről. Lehetővé tesszük napi betekintések során, hogy a szülők képet kaphassanak gyerekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, esetleg új, otthon nem tapasztalt tulajdonságaikat is felfedezhetik.

A gyermekek körülményeinek, szociokulturális helyzetének minél pontosabb megismerését nagyon fontosnak tartjuk, mert csakis így tudunk igényeikre és szükségleteikre megfelelően reagálni. Tapasztalataink szerint sok családnak van szüksége, hogy segítséget kapjanak gyermeknevelési kérdésekben, hisz nap mint nap, nyíltan tanácsot is kérnek problémáik kezeléséhez. Nem tartjuk elegendőnek a hagyományos frontális, jórészt információk átadásából, a házirend ismertetésén alapuló tájékoztatást, hanem tartalmi és formai megújulás keretében a szülőket is érdeklő témákban várjuk a szülőket, akik nem csupán passzív szemlélői az eseményeknek. A szülőcsoportos beszélgetéseken a problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés növelését. Gyermekneveléssel kapcsolatos kiadványokat, könyveket ajánlunk, átadjuk az általunk olvasottakat, és elmondjuk tapasztalatainkat, személyes élményeinket. Törekszünk meggyőzni a szülőket az otthoni anyanyelvi élmények - esti mesélések, beszélgetések, a könyv szeretete fontosságáról, hogy a sok közös séta és játék, a helyes életritmus, a meghitt ünnepek mind-mind a harmonikus személyiségfejlődéséhez vezető út állomásai.

A játszó délutánok, családi napok azok a fórumok, ahol úgy erősíthetjük a szülői kompetenciát, hogy közben helyet és időt biztosítunk az együttjátszáshoz.

Az írásos kapcsolattartási formák kiválóan illeszkednek programunkba. A faliújságon tematikusan elkülönítve tájékoztatjuk a szülőket az évszakok eseményeiről, a gyermekek alkotásairól, a közös ünnepeinkről, valamint az általános napi tudnivalókról. Az írott üzenetváltások számunkra legfontosabb eszköze azonban a családi füzet, mely esztétikumával, tartalmával nevelőmunkánk fontos tükré, s egyben a családok számára is becses kincs.

8.2. Együttműködés az Egyesített Bölcsődei Intézmény tagintézményeivel

Városi szinten a tagintézmények közötti kapcsolatok szorosabbra fűzését fontosnak tartjuk. Törekszünk folyamatosan jól összehangolt munkával szolgáltatásainkat megközelítőleg azonos szinten nyújtani. Szívesen veszünk részt velük az Intézmény által szervezett közös programokon.

8.3. Kapcsolat a Levendula Óvodával

A Levendula Óvodával bölcsődénk épületegységet alkot, ami önmagában jó viszonyt feltételez, s ennek vannak szép hagyományai. Évente 10-15 gyermekünk ebbe az óvodába kap felvételt, s a két intézmény dolgozói a játszóudvarok elhelyezkedése miatt is, valóban napi szinten találkoznak, beszélgetnek. Programjaink tartalmi azonosságai miatt is elmélyült a közöttünk lévő kapcsolat.

Az együttműködés formái:

Közös programok szervezése (bábjáték az óvónők előadásában, az óvodai mentálhigiénés héten, „ovi szüreten” való részvétel).

Az óvodások visszalátogatnak az őszy folyamán bölcsődéjünkbe.

Az egymás szakmai munkájának megismerése (előadásokra, szakmai fórumokra, nyílt napokra kölcsönös meghívás).

Óvodába lépéskor az óvodaválasztás megkönnyítésére, felvételek rendjéről tájékoztatás a bölcsődében (óvodavezető részvétele a szülőértekezleten).

8.4. Kapcsolat a Svetits Óvoda és Általános iskolával

Kapcsolatunk a közeli Svetits Óvoda és Általános Iskolával olyan formában működik, hogy az ottani énekkar tagjai, akik első és második osztályos diákok és közülük többen a mi bölcsődénkbe jártak, szívesen ellátogatnak intézményünkbe tanáraik vezetésével. Többeknek közülük a gyermekét a mi tagintézményben neveljük-gondozzuk. Eljönnek egy-egy ünnepkör kapcsán, hogy bemutathassák ünnepi énekeiket, mondókáikat, kis időt eltölthessenek a bölcsődéseinkkel és akár régi kisgyermeknevelőjünkkel találkozhatnak.

8.5. A gyermekvédelmi jelzőrendszerben betöltött szerepünk

A bölcsődénk együttműködik mindazon intézményekkel, akik a családoknak nyújtott szolgáltatások és ellátások során a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülhetnek. A konstruktív együttműködésünk alapja a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény.

A gyermekvédelmi felelős, és a bölcsődevezető kiemelt feladata a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek „kiszűrése” a kisgyermeknevelők segítségével. Ha ilyen esetet észlelünk jelzéssel élünk a család- és gyermekjóléti szolgálat felé a közös problémamegoldás érdekében.

9. A tájékoztatás helyi módja

A tájékoztatás első lépéseként nagy hangsúlyt fektetünk a leendő szülőkkel való első találkozásokra, a sok esetben meghatározó első benyomások kialakítására. Határozott célunk, hogy ne csak a játszótéren, az ismeretségi körben, hallott híreket alapul véve, vagy mások tapasztalatai alapján válasszák bölcsődénket. A szülők, a bölcsődevezetővel egyeztetett

időpontban bármikor meglátogathatják gyermekükkel bölcsődénket, bepillanthatnak csoportjaink életébe, vagy kora tavasztól késő őszig az udvari játékba is bekapcsolódhatnak. A bölcsődeválasztás időszakában, így különösen a tavaszi felvételek kapcsán szervezünk nyílt napokat, vagy nyílt heteket. A minél szélesebb körű tájékoztatást szolgálják nyomtatásban megjelenő kiadványaink, az internetes információ források közül Debrecen város honlapja és az intézményünk saját honlapja.

Bölcsődénkben a személyre szóló napi kapcsolattartás elsődlegességet élvez minden más informálási formával szemben, így a szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. A családi füzet és a hirdetőtáblák pedig, nem csak az aktuális információk, hanem egyben programunk megjelenítésének is fontos eszközei.